Ročník I. Ve Varšavě, dne 15. května 1928. Číslo 1.

BUDITEL

ORGÁN ČECHOSLOVÁKŮ V POLSKU

VYCHÁZÍ 1. a 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE.

Redakce a administrace pro Volyň: Łuck, Jagiellońska 16.

Administrace pro ostatní Polsko a zahraničí: Warszawa, Mazowiecka 11.

REDAKCE ČTENÁŘŮM.

Osvětou, svorností a vytrvalou pílí
dospějeme jistě k žádoucímu cíli.

Zahajujeme vydávání listu pro naše krajany, rozptýlené po celém Polsku, i pro naše přátele z bratrského národa polského. „Buditel" jako název listu udává již jeho účel a uvedené heslo udává jeho směr.

Musime si uvědomiti, že netečnost a lhostejnost k společným našim záležitostem, která se časem mezi našimi krajany projevuje, je největší brzdou našeho rozvoje. Chceme svým listem buditi a volati k práci veřejné všechny, kteří k tomu mají sílu a schopnosti. Ve všech našich osadách a koloniích máme mnoho lidí širokého rozhledu, velkých životních zkušeností a zdravého úsudku. Ty všechny chceme povzbuditi, aby hřivny své nezakopávali, ale uplatnili ji ve prospěch celku. Doufáme, že tato naše práce bude míti úspěch.

„Osvětou k svobodě" je starým heslem našeho národa. Jen národ kulturní a osvícený udrží si svoji samostatnost a svůj národní charakter. Máme dnes mnoho příležitosti pozorovati, že národy s nedostatečnou kulturou nedovedou pochopiti smyslu pravé svobody a zaměnují ji zvůlí a terorem. Chceme proto pracovati pro povznesení všech našich krajanů.

Svornost je ctnost, které bychom—bohužel—potřebovali více. Poslední doba podává nám o tom mnoho dokladů. Zcela zbytečně a na škodu celku byly rozpoutány osobní nevraživosti a vášně. Nechceme psáti o tom, kdo je tím vinen. Nechceme polemiky, nechceme odsuzování. Chceme pracovati pro klidnou rozvahu, pro svornost, která musí býti důsledkem přesvědčení. Budeme-li mít všichni v první řadě na zřeteli zájmy celku a budeme-li pro ně pracovati s dobrou vůlí, pak všechny rozpory zmizí samy sebou.

Vytrvalé píle máme bohudík s dostatek. Prokázali to naši krajané svou velikou životní prací, jejíž výsledky jsou namnoze úctyhodné. I zde v Polsku i ve své vlasti získali jsme si pověsti lidí pracovitých, energických a pilných, a to právem. Jestliže tato práce není vždy korunována takovými výsledky, jakých by zasluhovala, je to proto, že nedovedeme leckdy použíti vymožeností moderní doby k lepšímu a snadnějšímu vykonání své práce. K práci musíme přidružiti vědění.

Spojíme-li všechny tyto činitele v jeden harmonický celek, dosáhneme jistě svých cílů. Jaké jsou to cíle? Chceme dosáhnouti hmotného i duševního povznesení všech našich krajanů. Chceme jejich síly spojiti k velikým společným úkolům. Chceme je vésti k demokratické práci pro stát, který je nám dnes domovem, chceme zachovati jejich národní charakter a udržovati jejich souvislost se životem naší československé vlasti.

Začínáme svoji práci v době, kdy Republika Polská chystá se oslaviti desítileté jubileum své národní a státní samostatnosti. Přispějeme svým dílem k těmto oslavám bratrského národa. Začínáme svou práci v době, kdy jarní slunce probouzí celou přírodu k novému životu. Nechť je nám toto jaro symbolem, že i naše práce přinese ovoce a že žeň bude dobrá. Připravme se k práci! Je třeba mnohých hlav a mnohých rukou, aby práce byla vykonána dobře. Doufáme, že tuto pomoc nalezneme u všech lidí dobré vůle. Náš „Buditel", který je dítětem své doby a vyrůstá z potřeby Čechů v Polsku, vydává se na cestu, aby Vám všem byl dobrým přítelem a rádcem. Přijmete jej a budete jej podporovati? Věříme, že ano, a tato víra je naší největší silou.

Redakce.

VOLYŇSKÝM KRAJANŮM!

Jsem velice povděčen, že konečně nastal čas, abych mohl všem našim voličům poděkovati za důvěru, kterou mně prokázali zvolivše mne poslancem. Vynaložím všechny své síly, abych prokázal, že si této důvěry zasloužím, a budu se snažiti všude podávati našim krajanům pomocnou ruku.

Mým heslem byla vždy „PRÁCE". Jsem si plně vědom toho, že jen prací můžeme se domoci světlejší budoucnosti. Jsem mužem práce, mužem z lidu, a plně chápu povinnosti, které touto volbou byly na mne vloženy. Při rozdělování referátů byl mně svěřen referát rolný za Volyň. Jsem dále členem komise veřejných prací a zástupcem člena komise pozemkové reformy. Tyto funkce určují mně specialní povinnosti, ale prohlašuji, že budu míti na paměti a na srdci i všechny jiné potřeby našeho kraje, jako osvětu, otázky daňové atd. Každému, kdo bude potřebovati ve spravedlivé věci pomoci, budu vždy ochotně nápomocen, bude-li třeba zasáhnouti ve Varšavě nebo u vyšších úřadů.

V našem „Buditeli" přejímám úlohu podávati Vám přesné informace o usneseních sněmu, důležitých jak pro celek tak zejména pro nás, Čechy v Polsku.

Na zdar!

Vladimir Meduna,
poslanec polského sněmu.

Poslanec Vladimir Meduna.

Narodil se r. 1888 v obci Mirohošti jako syn rolníka Jana Meduny. V Mirohošti chodil do školy a zůstal pak u hospodářství. Plných 25 let byl členem hasičského sboru, z toho 15 let jeho předsedou. Za světové války byl od r. 1915—1918 vojenským úředníkem v ruské armádě. R. 1918 byl zvolen členem Zemské Újezdní (okresní) správy v Dubně, kdež působil až do té doby, kdy byl zvolen poslancem do sněmu.

V těžkých dobách r. 1918 poctivě a nezištně hájil zájmy své obce, pracoval pro naše krajany všude, kde toho bylo třeba a kde se jeho pomoc mohla uplatniti. Za své činnosti v sejmiku byl vždy krajanům nezištně nápomocen, i když s tím byly pro něj spojeny hmotné oběti. Svým objektivním jednáním získal si přízně svých krajanů, ale i vládních kruhů a Ukrajinců na Volyni.

V sejmu Republiky polské je členem zemědělské komise a v kruhu volyňských poslanců má přidělen referát zemědělský. Bude tento svůj úkol plniti jistě k prospěchu celého našeho kraje. A ježto naši menšinu tvoří z 80 procent rolníci, bude tato funkce našeho pana poslance jistě prospívati i k zvelebení českého zemědělstvi. Přejeme p. poslanci v jeho práci plného zdaru.

ÚKOLY MATICE.

O tomto thematu dalo by se velmi mnoho psáti, neboť úkoly Matice jsou tak rozsáhlé a veliké, že nelze jich všech směstnati do rámce krátkého článku. U nás na Volyni jsou její úkoly zvlášť rozsáhlé, neboť v ohledu osvěty máme potřeb až příliš mnoho, a to vesměs potřeb velmi naléhavých.

Opakujeme v tomto článku to, co bylo řečeno na valné schůzi Matice dne 28. února 1928 v osnově činnosti pro příští rok. Letos naše úsilí bude směřovati hlavně k uspořádání školských poměrů. Budeme se snažit o získání co největšího počtu českých učitelů s úplným odborným vzděláním, aby byli dosazeni do těch obcí, kde dosud jsou učitelé znající český jazyk velmi špatně nebo vůbec ne. První kroky v této věci byly již učiněny. Stejně důležitým úkolem je postarati se, aby letos bylo umožněno navštěvování české školy všem českým dětem. Kde není škol statních, bude třeba zříditi aspoň školy matiční. Podle zpráv, kterých se nám v poslední době dostalo, bude pro nedostatečný počet dětí letos několik škol přeměněno na školy soukromé a jedna škola soukromá bude moci býti sestátněna.

Při této příležitosti žádáme všechny rodiče a kulturní pracovníky, jimž osvěta a školní vzdělání dětí není prázdnou frásí, aby nám dodávali rychlé a spolehlivé podrobné zprávy o dosavadním stavu školství, abychom dříve ještě než budeme moci vyšetřiti poměry na místě, byli správně informováni o kulturním stavu a vyhlídkách pro budoucnost. Můžeme směle prohlásiti, že všude, kde bude otevřená matiční škola uznána za nevyhnutelnou, obržíme nejméně 50% státní podpory. Zaplatiti druhou polovici nebude už tak těžko, a rodiče jistě rádi toto vydání, učiní, když vidí, jakých pokroků dětí každého roku v matičních školách docilují.

Kromě těchto nejdůležitějších školských otázek pamatuje Matice i na naléhavou osvětovou činnost mimoškolní a výchovnou. Zejména budou zakládány knihovny a čítárny, večerní osvětové

kursy, vzdělávací přednášky, bude pečováno o zmírnění a usnadnění úředně vyžadovaných formalit při provozování divadelních představení atd.

V dalším programu je organisování různých zájezdů našich členů do staré vlasti. Letos uspořádá Matice zájezdy dva. První zájezd uspořádá společně s Ředitelstvím Hasičských Sborů u příležitosti „Všeslovanského Hasičského Sjezdu" v Praze a „Výstavy Soudobé Kultury" v Brně. Přípravy v tomto směru byly již zahájeny. Žádáme swé členy o zaslání přihlášek, pokud toho dosud neučinili, a to v té formě, jak to již oběžníkem do všech Kol Matice bylo oznámeno. Podotýkame, že každý účastník musí se vykázati také legitimací některého hasičského sboru.

Druhý zájezd má býti uskutečněn u příležitosti oslav desítiletého výročí samostatnosti Československé Republiky. Bude-li tento zájezd povolen, oznámíme veřejnosti zavčas potřebné podrobnosti. Rádi bychom uspořádali zase zájezd dětí do Československa. To však nezáleží od nás samých, nýbrž od finančních možností Českého Srdce v Československu, které takové akce umožňuje a financuje.

To je zcela stručný nástin činnosti Matice v tomto roce, ale vidíme na něm,že její úkoly jsou opravdu rozsáhlé a zasluhují, abychom se nad nimi zamyslili. Aby se Matice a v první řadě její úřednictvo mohli věnovati plně své práci, nebude nám jistě nikdo míti za zlé, když Vás všechny co nejslušněji požádáme, abyste dodržovali jistá pravidla. Ve věcech, jež potřebuji osobního projednání, navštěvujte kancelář Matice vždy jen v pondělí a ve čtvrtek, aby ostatní dny zůstaly nerušeny k práci. Tyto dva dny jistě plně stačí k návštěvám a projednávání všech záležitostí a znamená to velikou úsporu práce i času. Kromě toho se stává, že je často nutno zajížděti daleko do vesnic. Mohlo by se tedy státi, že někdo, ačkoliv sám přišel zdaleka, nemohl by v kanceláří Matice svých záležitostí vyříditi, kdežto ve vyznačené dny se tak nestane. Dnes pro nedostatek času musí se pracovati dlouho do noci a přece se vykonává jen běžná práce, kdežto Matice musí vlastně vycházeti s initiativou a pobádati k činnosti sama, dříve než je o to požádána.

Správní Výbor Matice.

IN MEMORIAM PROF. D-RA PAVLA KUČERY.

Umřel český člověk, jeden z nejlepších, jedinečná individualita. Každý, kto se s ním stýkal, ať byl jakékoliv národnosti, musel si ho vážiti, ctít jej a milovat. Tak veliké bylo kouzlo jeho osobnosti. Velký člověk, vědec nejen ve svém užším oboru, byl příslovečně skromný a pravým demokratem. O dobroté jeho srdce ještě dnes po letech koluje mnoho příběhů, jež mohou býti krásným příkladem činnosti českých lidí v cizině.

Nikomu, kdo k němu přišel, neodřekl rady ani pomoci.

Vědeckou dráhu začal jako asistent na pathologické klinice jako asistent prof. dr. Obreuta. Habilitoval se později pro pathologickou anatomii a bakterologii. Stal se řádným profesorem na universitě ve Lvově, dosáhl řadou vědeckých prací zvučného jména, zejména mezi Poláky. Jen jemu vděčí východní Malopolska a především město Lvov za vývoj svého zdravotnictví, kterému položil pevné základy. Za války jako náčelník zdravotní služby odvrátil nebezpečí hrozících epidemických nemocí, které jinde decimovaly obyvatelstvo. Proto veškeré obyvatelstvo města Lvova s největší úctou a vděčností vzpomíná jeho zásluh.

Válečné poměry donutily prof. Kučeru, aby opustil Lvov, který jej tak miloval a na který rád vzpomínal. Nejvíce však jeho ztráty želela česká společnost ve Lvově, kde si v České Besedě získal nejlepších přátel. Byl řadu let předsedou České Besedy ve Lvově a jakýmsi středem lvovských Čechů. Kolem jeho osoby se soustřeďoval všechen národní a společenský život lvovských Čechů. Česká Beseda zavděčovala mu svůj „zlatý věk", své dobré jméno a vážnost, jaké požívá dnes nejen v cizině, ale i ve vlasti. Za jeho vedení dostala se lvovská Česká Beseda do první řady českých zahraničních spolků. V době jeho předsednictví konaly se každý týden přednášky, divadelní představení, vycházky a delší výlety, literární hovory, někdy denně.

Umřel nám nenahraditelný přítel! V našich srdcích má zajištěnu nehynoucí památku.

Ludvík Feigl.

PRAVDA VÍTĚZÍ.

Nadpisem tohoto článku volám ke všem našim krajanům ,aby vždy a všude psali a mluvili pouze pravdu. Této pravdě buďme všichni věrni. Milujme ji a hajme ji, abychom byli hodni československého hesla „Pravda vítězí", jež je vepsáno ve znak vlasti našich předků.

Lidem nečistého charakteru může se časem zdařiti, že delší nebo kratší dobu uvádějí své okolí v omyl, ale na konec vždy podvod a klam zradí se sám, jak praví naše české přísloví. Je nám třeba toho, abychom spolu žili družně, aby jeden druhému co nejvíce pomáhal. Jestliže kdokoliv se pokouší slovem nebo písmem vnášeti mezi nás rozkol, musíme se před ním varovati. Mluviti a psáti pravdu je především povinností každého, kdo pracuje v tisku. Věřím, že redaktor našeho listu i jeho spolupracovníci, za které nese veřejnou zodpovědnost, budou tuto svou největší povinnost plnit.

Ve jménu této pravdy musíme si konečně také uvědomit, že není důvodu, abychom se dělili na starousedlíky a přistěhovalce. Toto rozlišování bývá pramenem největších nepříjemností ve všech našich koloniích a působí všem jejich pří-

slušníkům škody. Jaký je v tom rozdíl, že jeden máme ve staré vlasti pochovaného otce a jiný děda? Jsme přes to všichni příslušníky jednoho národa a i při největší loyalitě k Polské Republice, jejímž jsme občany, musíme milovati vlast svých otců a svou mateřštinu. To je pravda, jíž my zahraniční Čechoslováci, musíme dbáti nejvíce.

Velmi výstižně promluvil o povinnosti lásky k mateřštině místopředseda Národní Rady v Praze dr. Auerhahn, když na Sokolském sletu v Praze r. 1926 ve shromáždení volyňských Čechů řekl: „Nevěříte-li mně, řeknu-li, že je Vaší povinností zachovati si mateřštinu, pak, prosím, jděte a ptejte se té české země, do které jste předevčírem přijeli a jež byla vlastí Vašich otců. Jděte tam do těch vesnic, kde se narodili Vaši otcové, jděte na hřbitovy, kde dřímou věčný sen Vaši dědové, a ptejte se té země a ta země k Vám promluví: „Nezapoměň na mne". Ani ty ani děti tvoje".

O rozvoj naší mateřštiny stará se u nás v první řadě naše stará Česká Matice Školská. Pomáhejme jí v této práci všichni. Nikdo ať se této své národní povinnosti nevyhýbá. Když se ruka k ruce vine, pak se dílo podaří".

Rudolf Jozef.

O SNĚMU.

Nedávno odehrávala se v naší republice volební kampaň, do níž jsme i my, čeští občané Republiky Polské činně zasáhli, abychom dosáhli zastoupení ve sněmu. A zdařilo se nám to.

Pokusíme se stručně nastíniti význam a organisaci této důležité státní instituce.

Světová válka smetla několik monarchistických států,na jejich zříceninách povstaly samostatné národní státy, ponejvíce republiky. Polsko, osvobozené od nadvlády tří velmocí, mezi něž bylo rozděleno, rozhodlo se rovněž pro státní formu republikánskou. Podle ústavy nejvyšší moc ve státě náleží lidu. Orgány národa v činnosti zákonodárné jsou sněm a senát, v činnosti výkonné president republiky společně s odpovědnými ministry, v oboru práva pak nezávislé soudy. Tak ustanovil první sněm osvobozeného neodvislého Polska, který se ustavil v listopadu 1918 a vyhlásil ústavu dne 17. března 1921. Tím stalo se Polsko parlamentární republikou o dvou komorách, sněmu a senátu.

Ve sněmu zasedá 444 poslanců, z nichž 372 volí občané přímo ve volebních okresich, kdežto zbývajících 72 poslaneckých mandátů přiděluje se poměrně těm stranám, které nejméně v šesti okresích získaly mandaty. Senát má 111 senátorů, z nichž 93 volí se přímo, kdežto 18 mandátů se rovněž dodatečně přiděluje. Při letošních volbách kandidovalo do sněmu přes 40 stran. Každá strana zastupuje jinou skupinu obyvatelstva, jiný světový názor, nebo i kraj nebo národ. Každá strana snaží se pak ve sněmu obhájiti a prosaditi svoje požadavky. Tyto požadavky jsou často v úplném rozporu a je třeba hledati mezi nimi zlatou střední cestu. Tak na př. rolník si přeje, aby polní plodiny byli prodávány za takovou cenu, aby byl dostatečně odměněn za svou těžkou práci a aby si mohl nakoupiti potřebných průmyslových výrobků. Dělník zase si přeje, aby životní potřeby byly co nejlevnější, aby byly vyžší mzdy. Úřednictvo domáhá se vyšších platů, rolníci a živnostníci snížení vysokých daní. K těmto otázkám druží se otázky národnostní, náboženské a sociální. Není divu, že zasedání sněmu, kde na sebe narážejí zájmy a názory tak rozdílné, bývají často bouřlivá a že těžko je dosáhnouti jednomyslnosti. Rozhoduje se většinou hlasů, v tom je hlavní zásada demokracie. V Polsku platila dříve na sněmu zásada liberum veto, totiž že každé usnesení muselo býti jednohlasné. Tato zásada, jež byla zrušena teprve památnou konstitucí z 3. května 1791, byla jednou z příčin úpadku Polska.

Můžeme si přáti jen jedno, aby totiž všichni poslanci měli na paměti heslo napsané nad předsednickou tribunou v bývalé zasedací síni sněmu, kde dnes zasedá senát: Salus rei publicae suprema lex esto! To znamená: Blaho republiky budiž nejvyšším zákonem! Úkoly sněmu jsou veliké. Má provésti sjednocení zákonodárství přejatého většinou z bývalých záborů, má vésti hospodářství státu k pokroku a rozvoji, má dobrou zahraniční politikou zajistiti státu co největší bezpečnost. Očekáváme od dnešního sněmu, že tuto práci vykoná s úspěchem. Spolupráce sněmovních činitelů s vládou, která se projevila při projednání rozpočtového provisoria a projevuje se opětně při projednávání rozpočtu na celý rok, je nejlepší zárukou tohoto úspěchu. Prospěch pak z toho bude míti celý polský národ a všichni občané Republiky Polské.

Z DOMOVA I Z CIZINY.

Afganský král Amannullah se ženou a dvorem navštívil Varšavu, kde byl tři dny hostem polské vlády. Dostal darem polské školní letadlo, 100 pušek a jiné. Nyní je v Moskvě hostem sovětů.

První máj ve Varšavě skončil krvavě. Komunisté vnikli na Plac Teatralny, kde se konal tábor lidu a jejich srážka se socialisty vyvrcholila střelbou z revolverů. Na 600 lidí bylo raněno, z toho asi 100 těžce, 4 jsou mrtví. Namístě byl zastřelen také slepý žebrák, který náhodou přecházel náměstí.

Svátek konstituce byl dne 3. května v celém Polsku oslaven klidem práce, slavnostmi a akademiemi. Ve Varšavě konala se přehlídka vojska presidentem republiky za účasti celého diplomatického sboru a mnoha hostí.

Rozpočtový výbor sněmu projednává státní rozpočet, který vykazuje 4.778.147.752 zł. vy-

dání a 4.825.480.106 zl. příjmů. Projednávání pokračuje klidně a věcně a bude tento týden hotovo. Příští týden začne rozpočet projednávati plenum sněmu.

Obrovské zemětřesení postihlo Bulharsko. Celá řada měst a vesnic je v ssutinách, obyvatelstvo bez přístřeší. Po celém světě byly zahájeny pomocné akce, vedené hlavně Červeným Křížem. V Polsku byl zřízen pomocný výbor pod protektorátem ministra zahraničí Zaleského.

Československý ministerský předseda Švehla, který následkem přepracování byl těžce nemocen, blíží se svému uzdraveni. Řadu měsicŭ bude však věnovat svému zotavení, než se bude moci vratiti k svému úřadu.

V Praze byla v minulých dnech otevřena vysoká škola novinářská.

Ve Varšavě spáchal ruský emigrant Jiří Wojciechowski revolverový atentát na člena ruské obchodní misse Lizareva. Policie zahájila vyšetřování a zatkla řadu činitelů ruské emigrace.

Italský generál Nobile podnikl ve vzducholodi let k severnímu polu.

V Alba Julia v Rumunsku konal se sjezd selské strany, jehož se súčastnilo na 140.000 sedláků. Nyní tato selská armáda táhne demonstrovat do hlavního města Bukarešti.

Národní hospodářství.

HNOJENÍ K ZEMÁKŮM V PŮDÁCH HLINITOPÍSČITÝCH

Píše Ant. Flengr, rolník v Boholubech.

Dnes již se žádný pokročilý rolník neobejde ve svém hospodářství bez různých technických vymožeností, neboť těžká doba vyžaduje, abychom upustili od starodávného způsobu úhořeni (trojdílné hospodaření) a přešli k intensivnímu využití veškeré půdy každoročně.

Rolník musí především používati všech prostředků, které napomáhají ke zvýšení výnosu půdy, aby dosáhl většího užitku. K zvýšení výnosu musí používati nejen řádného hnojení dobrou chlévskou mrvou, ale i umělých hnojiv, které nahradí nám úhor. Zemák vyžaduje velikých dávek hnojiva vůbec i koncentrovaného, aby dal uspokojivý vynos. U nás na Volyni používá se jako hnojení k bramborám nejčastěji jen hnoje chlévského, který se přímo s bramborovou sadbou zaorává do půdy. Vydatnost tohoto hnojení pouze chlévskou mrvou není však dostatečná, zejména je-li mrva slamnatá. A ostatně v málokterém hospodářství je chlévské mrvy tolik, aby bylo možno ji používati ve větších dávkách. Ostatně i kdybychom jí k okopaninám, najmě k zemákům použili sebe více, nedáme jim přece ještě všechny potřebné látky pro zdárny vývoj a dobrý výsledek. Proto používáme též hnojiv koncentrovaných.

Zemák potřebuje zejména hodně drasla, kterého je v chlévské mrvě obsaženo jen nepatrné množství. Nejlepším draselnatým hnojivem k bramborám je 40 procentní draselnatá sůl (potašová). Asi 14 dní před sázením brambor rozhodí se jí asi 300—400 kg na hektar. Aby sklizeň bramborů byla co největší, je třeba k potašové soli přidati ještě stejné množstvi 18 procentního superfosfátu. Vydání na koncentrovaná hnojiva vrátí se rolníku s dobrými procenty, protože podle zkušeností odborníků i vlastní naší praxe se ukázalo, že při stejné ploše a jakosti půdy při použití umělých hnojiv sklidilo se zemáků takřka o 100 procent více. Členové rolnických kroužků mohou nyní již snadno obdržeti umělá hnojiva u „Rolníka". v Lucku za velmi výhodných podmínek. Má to veliký význam pro celé naše národní hospodářství, že používání umělého hnojiva bylo kulturním zemědělcům usnadněno. Nejlepší a nejvýnosnější odrůdou zemáků pro velikou úrodnost a škrobovitost je druh, profesor Woltman', jenž se pro naše poměry a půdy výborně hodí.

Chmel.

Žatec, dne 27. dubna 1928. V obchodu chmelem jest stále tendence velmi pevná. Ceny chmele v tomto týdnu se opětně zvýšily o cca Kč 50.— při 50 kg. Denně docilovány byly v uplynulém týdnu obraty 50 až 100 centů á 50 kg. Kupcem jest cizina i tuzemské pivovary. Dnes platilo se Kč 1.600. —až 1.750.— za 50 kg., kromě daně z obratu. Poptávka převyšuje nabídku. Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila do dnes asi 160.000 centů á 50 kg. žateckého chmele sklizně 1927. Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

Žatec, dne 4. května 1928. V uplynulém týdnu činily denní obraty 50 až 100 centů. Pevná tendence v obchodu chmelem trvá. Poptávka i na dále převyšuje nabídku. Jakosti postupují a ceny doznaly zvýšení opětně o Kč 100.— při 50 kg. Cenový rámec se zúžil a znamená se dnes. Kč 1700. — až 1800 za 50 kg. kromě daně z obratu. Zásoby na venkově se opětně značně ztenčily. Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila do dnes asi 160.500 centů á 50 kg žateckého chmele sklizně 1927. Řez chmele jest až na malé výminky ukončen. Ostatní jarní práce rychle postupují za pěkné pohody. Z některých částí žatecké oblasti hlášeni dřepčíci ve značnější míře. Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

BESEDY „BUDITELE“

Redakce bude přinášeti v této hlídce vedle ukázek ze starší i novější literatury české a slovenské, jimiž chce posilovati mezi krajany zálibu v české a slovenské knize, rovněž původní příspěvky spisovatelů československých, jež má již přislíbeny. Rovněž i drobnější črty humoristické, vyprávění, básně a pod. našich krajanů Čechů a Slováků v Polsku budou vždy vítány a budou krásným svědectvím o splynutí čtenářstva s časopisem v jeden harmonisující celek. Rukopisů však redakce nikomu vraceti nebude. Odpovědi umísťovány budou v redakční listárně. Adresa varšavské redakce: „Buditel“, Warszawa, Mazowiecka 11., Drukarnia Rola.

Hviezdoslav.

NADŠENÍ.

Z nadšenia srší život opravdový!
Lúč jeho nehasne pri žiadnom zátmení;
v milostný ono čas sa zdrojom sprameni,
otuží svaly, jazyk operuti slovy.

Dá smelosť, krásu v lice, zaštiepi v raz kovy,
na zlato prepáli hruď v svätom plameni;
v broň odie, doručí aj prápor zvlnený:
tak k obeti a k činom slavy prihotovi!

A búra zrachoti — shon ďasov rozveje —
V žeň zlatú vyklasia sa zlaté nádeje —
a vo svet večne sa zaskvejú trofeje.
Ó Ducha povichre! ó sostúp s neba; tvor-li
je človek wyšši, dokáž, zapáľ ho, v ňom zhorli:—
z hniezd — tam — až k hviezdam sami povznesú
sa orli!

Sv. Čech:

NAŠE ŘEČ.

Moc, sláva, bohatství — co ze všeho nám zbylo?
Naše řeč.
Co štítem jediným nás v boji těžkém krylo?
Naše řeč.
Nechť rajskou hudbou zvoni, půli světa vládne
jiná řeč,
nám královnou je všech a neustoupí žádné
naše řeč.
A nechť by popelkou a žebračkou jen byla
naše řeč,
my chceme, by se v pyšnou kněžnu proměnila
naše řeč.
Buď zřitelnici oka, buď nám všeho dražší
naše řeč,
ni stínem utrpěti nesmí vinou naší
naše řeč.
Tu není smlouvy žádné, kde má cenu platit
naše řeč,
vše dejme raději, než piď by měla ztratit
naše řeč.
Ne, s vůli naši nesmi v podruži se vzdáti
naše řeč,
té svaté řeči práva odvěká nám zkráti
leda meč.
Zde není ústupu, jen k předu musí jíti
naše řeč,
vždy musí stoupat výš, vždy jasněj se skvíti.
naše řeč!

Jan Neruda.

KAM S NÍM.

Byl čtenář už někdy ráno na ulici? Já nechci čtenáře urazit, já vím, že čtenář je nóbl a nemá potřebí, aby vstával před devátou — no ale, náhoda! A když tedy náhoda ho vyvedla někdy z domu dřív, zajisté že sobě při známém svém bystrozraku povšiml, že na ulici jsou nejen lidé, nýbrž i věci, jichž tu jindy nevídáme. Jakož také při známé jeho duchaplnosti není pochyby, že o těch lidech a věcech, hlavně ale o těch věcech pak přemítal. Někde u domku stojí starý džbán. Někde na pokraji chodníku sdrátovaná bandaska. Někde uprostřed ulice leží pekáč. Jak tam přišly ty věci? Vyšly si za noci z nestřežených polic a netrefily pak domů, když se rozbřesklo ráno? Ztratily nějakou náhodou, při ranním nakupování, svou kuchařku a čekají teď zde jako dobře vycvičený pes, který osaměv usedne třeba doprostřed cesty a ohlíží se, až si ho pán zase najde?

Nu dobře. Teď se mluví o choleře a o přípravách na ni — prosím čtenáře, aby mne nevyrušoval, aby se neptal, jak že to souvisí spolu — jen ať mne nechá klidně psát a psát, na konec se přece jen uvidí zase, že nemluvím tak příliš hloupě! Tedy: mluví se o choleře. Co prý člověk má všechno dělat, aby jí zabránil. Především: čistota bytu je půl zdraví. Desinfekce vzduchu je prý také půl zdraví. Zdravé maso hovězí, telecí a vepřové je prý rovněž půl zdraví. Dobré plzeňské pivo je prý opět půl zdraví. Summa summarum: když se dá na předpisy řádně pozor, je prý člověk v době cholery dva a půlkrát zdravější, nežli je vlastně zapotřebí. Proč bych ale nedal na všechny předpisy úpěnlivě pozor, když jsou *a*) k mému zdraví. *b)* když plnění předpisů úředního člověka zároveň plní rozkoší nevýslovnou!?

Jakmile jsem si tedy na nejbližším nároží přečetl dotyčné magistrátní nařízení, přerušil jsem ihned procházku svoji a vrátil se domů. No—já myslím, čisto je tu dost! Podlaha a nářadí je pod stálým a pečlivým dozorem mé Anči. Knihy jsou sice jen pod dozorem mým vlastním, ale domnívám se, že trochu prachu jim neškodí — vždyť vypadají sice tak okázale, tak chlubně a hloupě! A ostatek — hm, ostatek už vlastně není. Leda tedy lože —

Polštáře jako dvě labutě. Pokrývka jako plášť lilie. Poslámka jako sníh. Žíněnky jako buchtičky. Slamník — — slamník — —

„Anča!"

„Račte?"

„Kdy pak jsem si dal naposled přecpat svůj slamník?"

„To já nevím — co jsem tady, ne — už musí být samá řezanka". —

Anča je u mne šest let. Vzpomínám zpátky, až za těch šest let — marně vzpomínám! Koupil jsem ten slamník, vycpaný a prošitý, ještě za dob růžového svého mládí — —

„Ančo!"

„Tadyhle máte 75 krejcarů — dojdete ihned k senaři pro tři otepi slámy — ihned, povídám!"

Anča letí. Anča přivlíkne tři otepi slámy. Chytne slamník, vypáře prošívání, rozpáře švy, zamuchlá uvnitř slamou —

„Ale — kam pak dáme tu slámu starou!?"

Přece je rozum ženský bystřejší než náš! Na to bych byl nepřipad' ještě dlouho! Ano, vždyť nežli cpeme nanovo, musíme dřív vyndat slámu starou a — kam s ní? Vyhodit ji okny, někomu na hlavu?

„Kam pak se dává taková sláma stará?"

„To já nevím!"

„Hm", povídám najednou, „zde tumáte peníz, jenž je šesták. Jděte tamhle do toho vysokého domu. Tam mají jámu na smetí — dejte domovníkovi ten peníz šesták, a on vám dovolí, abyste do jámy vysypala slamník". Vždyť on rozum mužský také není zrovna k zahození! —

Šla a přišla. Že prý domovník nechce. Že prý tam do jámy házejí služky také horký popel a sláma by se mohla vzchytit. A jáma by prý také byla brzy plna a sedlák si teď pro smetí nepřijede, až v zimě, teď prý doma dost co dělat.

„Tak co?"

„Já nevím!"

„Ale, ale!" — volám po chvíli — mozek mužský je až podivuhodně plodný! — „zejtra je středa, obecní vůz přijede pro smetí! Vezmete ten peníz, šesták, dáte polovinu smetaři, který zvoní, polovinu kočímu, a vysypou vám to sami na vůz".

„Dobře, ale na čem pak račte dnes tedy spát? Slamník už nemohu dát do postele, je rozpárán, sláma by propadala mezi prkýnky" —

„Arci — no ale — budu spát tedy na zemi! Rozložíme postranní, dlouhý ten polštář tamhle z pohovky na zem, pěkně na něj usteleme — a budu spát jako kníže!"

Také jsem spal jako kníže.. A hned ráno vynesla Anča slamník na chodbu přede dveře, a čekali jsme. Zvoník přišel a já se honem vyložil z okna, abych byl procedury svědkem. Vůz přihrčel, Anča se vyhrnula se slamníkem před dům.

„A kdyby mi dávali zlatku, já jim to na vůz nevezmu — já nesmím,, mám zákaz!" — zvolal kočí a prásk' do koní.

Anča táhla slamník zase domů.

„To je už hloupé!" povídám.

„Je to hloupé", potyrzovala Anča.

„Tak přece se k něčemu mějte — pro Pána Boha! — zeptejte se někde, co dělají lidé jiní!"

Anča letí. Asi za hodinu zase přiletí. „Že prý nejlíp to spálit v kamnech".

„Inu ovšem — že nás to nenapadlo! Tedy palte! A víte co? Jděte po domě se trochu poptat, nebudou-li někde péci buchty a nepřejí si pořádně podpálit troubu? Nebo propláknout pec, rozumíte?"

Anča letí už zase. A pak vyřizuje, že prý nikde nebudou péci buchty, a nikde že si nepřejí propláknout pec. Ona ale, že už musí teď do trhu a hrát si s tím spalováním že prý nemůže také, až tedy večer. Že prý aby člověk pak pořád při tom seděl. — Nu dobře!

Nadešel večer a odbyla se večeře. Anča začla tahat slámu, dělat věchty a strkat je do pece. Já jsem si zasedl do pokoje k psacímu stolku a naslouchal, jak to z kuchyně do komínu pěkně táhne a hučí. Kouřil jsem spokojeně viržinku svoji — já tenhle hukot v komíně mám náramně rád!

Náhlý hukot před domem. Lidské hlasy venku, zvonění pak na dům. Vyskočím a naslouchám do chodby, co že se děje. Že prý u nás z komínu lítá oheň a lítá až na třetí střechu.

„Pro Pána Boha, Ančo — přestaňte pálit! Honem s tím slamníkem někam do pokoje, a přijdou-li na nás, tvařte se, jako byste nevěděla ani muku. Jsou kamna rozpálena?"

„I toto — od těch pár věchtů — studena jsou skoro!"

Nepřišli — zaplať Pánbůh! Oheň přestal po střechách lítat a lidé na ulici se po nějaké hodince rozešli.

Bafal jsem mrzutě do stropu. A hodně mrzut ulehl jsem pak zase na zem.

Ovšem následující jitro mne zase osvěžilo. Vyšel jsem si ihned ven, abych pátral. Ptal jsem se policejního stražníka. Ptal veřejného posluhy. Ptal všech paniček známých.

Strážník salutoval: „To já nevím". Posluha navzdvihl čepici: „Prosím, to nevím" .Paničky řekly jedna jako druhá: „Ano, s takovými věcmi je to věc těžká"!

„Holka, holka", povídám Anče zase doma, „to bude potíž! — Ale co naplat, takhle to nenecháme přece! Umíte kornouty dělat—ne? no já vás naučím, pojďte!" A dělali jsme kornouty a nacpávali slamou. A když jich byla už tak hromada pěkná, nacpal jsem si jich něco do kapes, šel zas na procházkuatrousil kornouty, kudy jsem hodil. Téhož dne byl jsem na procházce ještě šestkrát. Následujícícho dne jak dvanáctkrát.

Prováděl jsem to tak po čtyry dny, a pak se ukázalo, že jsme ze slamníku vyprázdnili zrovna jen malý cípek. A počítal jsem, že bych byl musil asi sedm měsíců takhle chodit.

Zajisté nepotřebuji říci, že jsem už stonal. Na nic jiného jsem nemyslil. V hlavě jsem měl už jenom slámu a před očima také slámu. Tamhle v tom koutě stály tři snopy, tamhle v tom koutě

nebohý můj slamník, a tamhle zas s pohovky ten polštář dlouhý — kam — kam obrátit oči!? A když jsem v noci uléhal na zem, klel jsem a hubovaI, že to bylo věru až hanba. Nespal jsem téměř, vstával jsem ráno už před slunce východem a utekl hned zas na procházku.

A při jedné té procházce se tedy stalo, že jsem sobě všiml na ulici právě oněch džbánů, bandasek a pekáčů, jichž sobě bystrozraký čtenář všiml ovšem hned na počátku tohoto článku.

S těmi džbány, bandaskami a pekáči má se to ale takhle: každý Pražan smí mít nějaký džbán, po případě bandasku, a také pekáč — v tom není závady a na to není trestu. A ono se stane, že džbán na př. se rozbije — a teď to začne! Kam s ním!? Vyhodíš-li jej na dvůr, přinutí tě domovník, aby sis jej vzal hezky zase zpátky. Vyhodíš-li jej na ulici, sebere tě strážník. Vyhodíš-li jej smetařovi na vůz, smetař ti jej shodí. Nevezme ho ani za nejlepší diškreci, má přísný zákaz. — Dobrá. Vezmeš tedy džbán v noci, vyjdeš na ulici a postavíš jej nepozorován — no kamkoli. A následujícího dne sebere jej smetař pěkně z ulice, i bez diškrece, a je dobře.

Projela mne myšlénka hanebná! Jakpak kdybychom, tedy já a Anča, chytli v noci slamník, donesli jej tamhle za roh a slámu vysypali!? Myšlénka rozhodně nepěkná—nepořádná—protizákonná — ale přiznám se: mně se líbila! Člověk se, ach, tak snadno stane špatným!

Arci — já mám malér. Najednou, Bůh ví odkud, bude tu stát patrola. Bude chtít, abych tu slámu zase sebral. Já se budu bránit, spáchám naposled nějaký mluvený zločin, seberou mne, odvedou — pojednou bude po mé dosavadní bezúhonnosti občanské — ale to už je všechno jedno — já —

„Milostpane — milospane“ — vrazila pojednou Anča do pokoje — „já už vím, kam s tou slamou! Mlíkařka — ta, která tamhle s vozíkem stává—béře prý ji ráda, potřebuje stlani doma pro chlív! Zítra ji to dáme!“

„Je to ale jisté?“

„Jisté!“

Co mám říci ještě dále!? Spal jsem tu noc dobře. A následujícícho jitra nesli jsme tedy já a Anča slamník k mlíkařce, když se byla Anča ovšem ještě dříve pozeptala, zdali dárek náš vskutku také přijme.

Byl to okamžik krásný! Když nám mlíkařka podávala prázdný pytel zase zpátky, byl jsem překonán dojmem, políbil jsem jí ruku, objal vřele její kobylu a kráčel pak se zaroseným zrakem domů.

A doma jsme chytli čerstvou slámu a cpali tedy znova. A když byl slamník zase už plný, chyt jsem Anču, začal hvízdat „Na tý louce zelený“ a točili jsme spolu kolem slamníku sousedskou, až se nám zatočila hlava.

To je ta celá historie, tak jak se stala a jak ji povídám. Je pěkná a časová; jsem ní spokojen, končím. —

Ignát Herman

PANÍ SIBYLLA HOVORNÁ.

(„Švanda Dudák“ 1886).

Myslím, že není člověka v Praze, aby neznal paní Sibyllu Hovornou. Tato panička má bydliště velmi rozsáhlé. Zdržuje se na Starém i na Novém městě. Je domovem na Menším městé Pražském i na Pohořelci, v Páté čtvrti právě tak jako na Vvšehradě, a udomácnila se i ve všech Pražských předměstích. Bydlí v domě nad vámi, pod vámi nebo vedle vás — a vystěhovala-li se snad o posledním kvartále, uhostila se jistě v domě vedlejším, na všsechen způsob však aspoň zůstala ve vaší ulici.

Paní Sibylla Hovorná objevuje se v rozličných postavách. Někdy je hubená, vytáhlá, jindy malá, zavalitá; někdy nosívá přes hlavu šátek, jindy mívá klobouk nebo aspoň kapižon. Jsou sice chvíle, že bývá poněkud mrzutá a trochu drsná, avšak pravidelně je vlídná a zdvořilá — ví, že se zdvořilostí nejdál dojde.

Paní Sibylla Hovorná je kronikou své doby; ale co pravím, kronikou — to by vycházela v delších lhůtách, a tak dlouho by ona nevydržela. Paní Sibylla je živým časopisem, který vychází nejen denně, ale několikráte denně. A jak ona pečuje o své čtenáře, jimž dává čísti ve svých útrobách, jak svědomitě se stará o svůj obsah! Jako noviny, vychází i paní Sibylla Hovorná časně z rána, v zimě na příklad ještě docela za tmy — na roráty. To je první její vycházka. Nejsvědomitější lokálkář nemá tak bystrých očí, tak tenkých uší, jako ona. Mrská cestou očima a stříhá ušima na všecky strany, mrská a stříhá jima také v kostele a vraci se pak s první zásobou novin, sotva že ji unese. A jak spolehlivé mívá zprávy, jak úplné a obšírné, s koncem i počátkem. Což noviny! Oznamují na příklad nejvýše, že se někdo zastřelil nebo oběsil a dodávají k tomu, že bud z omrzelosti, nebo pro dluhv, nebo z lásky. Je to nějaká zpráva? Za to platí člověk tolik peněz za noviny? To paní Sibylla ví, a poví vám, proč toho sebevraha život omrzel, komu byl dlužen a koho a jak dlouho nešťastně miloval. Zakládají si noviny sice na svých „bezpečných pramenech“, ale to je věc směšná. Má-li někdo takových pramenů, má je jenom paní Sibylla. Ona vám poví s vykulenýma očima a sotva dýchajíc, proč byla včera u Jahodů dole taková mrzutost. Poněvadž ona — Jahodka — přinesla si domů dvě koťata a poněvadž on — Jahoda — nechtěl to trpět, neboť nemůže kočky ani vidět, a vběhne-li mu někdy některá pod nohy před polednem, nemůže již Jahoda obědvat. Ano, a má dobře, že jí to netrpí, té důře, své ženě. Ať ona se stará o své děti, ne o koťata. Je to pořádek, běhá-li největší hoch pořád bos? A nosí-li dítě prostřední touž strakatou košili dvě neděle? A dává-li nejmenší žábu vždy na opatrování domovnici, aby mohla sama hodně dlouho chodit právě tak s prázdným košem domů, jako byla vyšla. A pak si přinese dvě koťata —

hnedle dvě — aby ne! A bude pro ně ukrádat muži mléka od snídaně!

„A to ne, abych pomlouvala!" končí svou zprávu paní Sibylla Hovorná, když vám vypověděla vše, co o Jahodových věděla. Kdož myslil, že pomlouvá!....

Ostatně paní radová nahoře, to je také nobl panička! Prodává ona starý oděv židům a židovkám, taková paní! Nemůže to někomu dát? Ale kde by mohla, chudák, vždyť tomu jejímu pánovi jsou „perka taky jen akorát". Je on pan rada, ale zbude — soudí paní Sibylla — některému ševci více od večeře nežli radovům od oběda. A konečně se zdá, že mu ani ty dva tisíce nestačí; pořád tam chodí takový divný člověk, a co by tam dělal? Nejspíše upomíná. Ono se řekne ouřadník, ale kdyby měl u kabátu o dvě kapsy míň, taky by tam ještě všecko schoval, co mu zbude, když na prvního zaplatí na knížku u kupce a u řezníka a kdo ví, kde ještě!

„A to ne abych pomlouvala", dodává opět paní Sibylla, když jste ji vyslechli, a vyslechnouti jste ji musili, neboť vám zastoupila cestu na schodech nebo ve průjezdě a chytila si vás k tomu za ruku.

Paní Sibylla zná životopisy svých sousedů v obvodu devíti ulic, ví, kdo stůně a vystůně-li se, a bezpečně den a hodinu, kdy kdo zemřel, ví, nač zemřel, a doprovází ho ke hrobu, ať je funus ráno nebo odpoledne.

Ale ona ví také, kde se má kdo narodit, a posloucháte-li trpělivě, poví vám, co toho nebožáka na světě čeká. „Neboť takových pádů bylo již moc a moc na světě", dodává pravidelně, „a dopadlo to just tak, jak jsem řekla!"

Konečně u večer, když už nemá, koho by chytila na ulici nebo na schodech, usedá doma u blikavé lampičky a rozkládá před sebou nějaký krejcarový plátek a vyčítá z něho, co se kde přihodilo, a obrazotvornost její převařuje a přepařuje ty novinky a zítra se podívají sousedé, co jim poví!

Pojednou vypadne jí pletení z rukou, paní Sibylla Hovorná zívne z hluboka, podívá se na hodiny a chystá se k odpočinku. Složí se sebe zásobu sukní a vatýrek, stáhne jedny punčochy po druhých — paní Sibylla nosí tři páry, neboť má nohy už poněkud citlivé — a ukládá se na lůžko. Ještě chvilku přemítá, pověděla-li dnes vše, co věděla, a pak usíná pomaloučku. Ale ve snu ji obletují sousedky z vedlejška a z protějška a ona k nim mluví a jest blažena vědomím, že všecky tak pozorně prorockým jejím slovům naslouchají...

PŘI ČERNÉ HODINCE.

V pološeru shasínajícího večera kupilo se kolem stolu v malé světničce několik nachýlených postav. Hospodář dopočítával na stole peníze za prodaného vepře a odděliv jednu hromádku, zvolal: „Rychle, Vašku, dvě butelky, ale hned ať seš tu!" „A já se své strany dám na třetí" — dodal kupec a sáhl do kapsy. Po chvíli Vašek vyklouzl ze dveří. Stmívalo se valem. Jen záblesky doutnajícího v kamnech ohníčku matně prozařovaly světnici. „Rozsviť už!" obrátil se hospodář k ženě. „Ještě je brzy, škoda petroleje, raději něco vypravujte!" pobídla hospodyně cizí hosty.

„Bude-li vás to zajímat, proč ne?" pohnul sebou uprostřed sedící a sbalil papirosu. Po chvíli začal:

„Je tomu již dávno, ještě před válkou. Bydlel jsem tehdy blíže Žitomíru. Naproti přes cestu, měl jsem souseda, Čmychajeva. Byl to člověk-podivín. Ač bydlil ve stavení sám, často slyšeli jsme rámus a křik, jako by se bůlvi s kým potýkal. Z počátku, než jsem ho blíže poznal, bylo mi vše tak podivné, později se mi vše vysvětlilo.

Bývalo, stojí před domem a těkavě pohlíží na cestu, jakoby někoho očekával. Jde ošumělý mužík se sekerou pod paží. „Kam jdeš Ivane?" "Hledám robotu, pane..." „A mnoho-li za den vyděláš?" „Někdy 40. jindy 60 kopějek, jak kdy..." „Na, rubl a pojď za mnou!" Čmychajev sáhl do kapsy a vedl udiveného Ivana do světnice, kde ihned se objevila na stole láhev. „Na zdraví Ivane!" Ivan bázlivě sáhl po kalíšku a sotva vyjektal: „Na zdraví".

Dlouho trvalo, než-li Ivan pochopil svou úlohu, načež častěji přicházíval na „práci" k Čmychajevu.

Někdy výdělečck býval dosti perný. „Ivane, hleď, co to poskakuje po stěně...!" Ivan pohlédl naznačeným směrem a pokřižowal se. „Bůh s vámi — něco se vám přizdálo pane..." Čmychajev se přikrčil jako kočka a sáhl po prázdné láhvi. „Hleď, Ivane, zase a má to růžky," zachroptěl Čmychajev a náhle — bác! — mrštil vší silou lahví. „Ivane, koukej, teď ti to běhá po rameni, po hlavě — oh, Ivane, Ivane..." Ivan sebou zděšením trhl... Oh, pracně dobýval chléb, co však naplat; rodinu měl velikou a políčka kousek...

Jednou — bylo to v létě — Čmychajev stál dlouho před vraty a teskně vyhlížel cestou. Ivan, dlouho nešel.

Vdáli vynořila se jakási zavalitá postava v uprášeném hábitě. Když přiblížila se blíže, Čmychajev pátravě ji prohlížel. Zdálo se mu, že je to potulný mnich.

„Dobrý den! Dovolte na chvíli spočinouti." začal přichozí, patrně znaven. „Nu což, zajděte!

Host do domu, Bůh do domu... " vítal Čmychajev a vedl hosta do světnice. Ihned objevila se na stole láhev. Vypili... „Teďby neškodilo něčím zakousnout...!" zatoužil host a rozběhl se zrakem po prázdném stole. Čmychajev pohodil pouze hlavou k otevřenému oknu, za nímž viděti bylo řad třesní. „Vylezte, najezte se nemám nic proti tomu... „Netropte si šašky příteli, třešněmi si kazit žaludek..." zkrčil host svůj přimodralý nos. Čmychajev chvíli mlčel, poté však náhle rozjasnil čelo. „Pojďme tuhle k sousedovi, tam se k té láhvi najde druhá, a bohdá i zákuska..."

Tak přišli ke mně. Rozumí se, že jsem nelitoval několik láhví a žena trochu vajec a slaniny. Čmychajev byl čím dále živější a nepokojnější. Pojednou ťukl soudruha loktem a ukázal na protější stěnu. „Hleď, tam — tam..." Mnich se zarazil, pátral, hleděl na stěnu, hned zase na Čmychajeva. „Nevidím nic..." pokrčil pouze rameny. „Ó, ó — zase, zase — čert, čert..." rozkřikl se Čmychajev a sáhl po prázdné láhvi. Mnich, uleknut, vstal a pokřižoval se směrem k obrazům. Pravice jeho však náhle klesla. „Kam jsi mne zavedl?" přísně obrátil se k Čmychajevu. Tento, podivnou otázkou uveden v rozpaky, zapomněl o čertu a tupě ziral na hosta.

„Kam? — K dobrým lidem, kteří dali najíst, napít..." „Ale ty obrazy, pohleď, nejsou jako naše..."

„Čmychajevu naskočila na čele žíla jako prut.

„A těch jsi si všiml teprve teď, když jsi se nažral?" Jeho hlas se třásl jako příliš napjatá struna. „Mohls říci, byl bych nešel k jinověrcům!" odvětil mnich a chvatně popadl klobouk, chystaje se vyklouznouti ze dveří. Žíla na čele zmodrala, prudce poskočila. „Počkej, neutíkej, zapomněl jsi poděkovat..." S těmi slovy Čmychajev popadl hosta za šosy hábitu. V tom se mu kmitl rohatý po širokých žádech hostových. „Ó, ó, tady je..." zasípěl a zamířil na šotka pěstí. „Až sem za mnou poležeš, ty skřečku?" Hlas mu burácel, pravice bušila do neviditelného pokušitele. Mnich sebou cukal, svíjel se mezi dveřmi, leč Čmychajev neustal. Když se mu zdálo, že rohatý, všecek stlučen, svezl se se zad trochu níže, kopl po něm vší silou kolenem. „Jeď, a vícekrát se mi neodvažuj na oči...!"

Host sebou plácl do síně jako kus těsta; nicméně mžikem se vzchopil, bez klobouku hnal se na dvůr a dále cestou. „Ani se neodvažuj ke mně do stavení, roztluču tě na stěně...!" řičel za nim Čmychajev.

Pokusil jsem se poněkud jej uchlácholit, však jako by přiléval do ohně. „Dal jsem mu málo!" vyrážel ze sebe chraptivě a skočil ke dveřím. „Zase přijde a bude rejditi po stěně..." Nežli jsme vyběhli za ním na cestu, již doháněl mnicha. Jen se pravice jeho kmitala po ohromném klubku v prachu silnice. „Co činíte, zpozdilče, pro takovou hloupost...!" pustil jsem se do vracejíciho se Čmychajeva. On však, pohlédl na mne zkaleným zrakem, stíraje pot s čela. „Co? Pořád mne bude pronásledovat? Už mi rejdí po stěně přes deset let a teď bude šlapat v mé duši? „Ne, málo jsem mu dal...!" Podařilo se mi lapiti ho za šos kabátu, on však se rozehnal jako vítr, mocným rozmachem vydral se mi z rukou, zůstaviv v nich šos svého kabátu, a jako divý rozlétl se cestou...

„Dost, už dost...!" prohýbali se posluchači smíchy. „Kam ta vodka člověka přivede..." prohodil hospodář kuckaje se smíchy. „A proto ji piješ..." vyčítavě řekla žena. „Prodáš prasátko, musí být při tom sklenička, sejdete se vy mužští v nahodilé kumpanii a již musí být při tom ta ohnivá. Třeba jeden druhého klamete, říkajíce druh druhu: pij, bratře, no ještě jednu — jedna neuškodí — jen tam s ni atd. A zatím potají, aby o tom druhý nevěděl, vyléváte ji za holinku, na zem, a tak své vlastní mozoly rozhazujete, marnujete a zašlapáváte..." „No, no, jen se nedurdi..." chlácholil hospodář. „Nepovídej...!" zlostně vyjela žena. „Jako onehdy, když jsi ztratil bič a soused, který ho našel a přinesl, neposlal jsi pro butelku a pro druhou? Deset bičů jsi mohl koupit..." Byla by dále láteřila, leč Vašek udýchán vstoupil, klada na stůl tři butelky.

„Teď jistě nedáš slaninu, když jsi se tak rozhněvala..." trpce pronesl hospodář. „I dám, dám, třeba ji nemám ráda, přece při pohledu na ni nemohu odříci, je to už náš osud..." vzdychla a dodala: „Také vy jste tomu osudu propadli. Všude ten šmejd musí být, kdyby se s odpuštěním někde... už tam musí být flaštička, na to se peníz najde, kdyby na chleba nebylo... Ah, je to osud..." vzdychla smutně sejmula lampu s trámu a zažehla v plotně hořící třísku. Tmou šlehl jasny

Plamínek.

Z KRAJE

ÚŘEDNÍ ZPRÁVY ČESKÉ MATICE ŠKOLSKÉ NA VOLYNI.

Pokračování sbírek a příspěvků.

59. Kolo Matice v Kopči zaslalo nám sběrací listinu s částkou zl. 27.— Číslo sběrací listiny jest 56, obdrželi jsme ji číslem 36.

60. Kolo Matice v Starém Teremně dodalo nám částku zl. 19.85, sebranou na sběrací listinu čís. 57. Číslo pořadové listiny 37.

61. Při hostině na sv, Josefa u p. Josefa Dvořáka v Sedmihranech p. Kadeřábkem byla podniknuta mezi hosty sbírka ve prospěch Matice, která vydala zl. 17.50.

62. Kolo Matice v Hlinsku zaslalo nám sběrací listinu čís. 12 s částkou zl. 161.10. Jest to sbírka na sběrací listinu 38.

63. Kolo Matice v Sofievce I zaslalo nám částku zl. 69.— docilenou upsáním na sběrací listinu 39. Zároveň Kolo Sofievské zaslalo příspěvek zl. 5.—, obdržený od p. Sněhovského od kinopředstavení.

64. Pan Jos. Váňa nám dodal zl. 61.42, jako příspěvky za kinopředstavení pořádaná v St. Teremně, Nov. Teremně, Kopči, Palči, St. Olice, Kvasilově,Hlinsku.

Jest naší povinností podotknouti, že p. Váňa poctivě odvádí Matici 20% z hrubého výtěžku představení. Jest to od p. Váni chvalitebné, že tak slušně naši organisaci podporuje, jako rovněž zaslouží díků občané, kteří jsou mu ku pomoci, by výdejů tolik neměl.

Vzdáváme tímto všem dárcům a podnikatelům sbírek upřímný bratrský dík.

Poznámka: Dovolujeme si poznamenati, že stvrzenky na zasílané nám částky jak za časopisy, tak různé příspěvky, nemohou býti vždy ihned zasílány a zasílají se příležitostně. Činí se tak ze šetrnosti a doufáme, že to každý pochopí a nebude nám to míti za zlé. Kdyby každá stvrzenka se ihned měla zasílati, stálo by nás to nejméně při každé stvrzence 27 grošů a těch stvrzenek jsou sta. Dělalo by to během roku značnou položku. Doufáme.že naši poznámku laskavě přijmete na vědomí.

Ústřední Správa Matice.

Zdolbunov.

Až všude nastanou spořádané a bezpečné právní poměry, až zlevní a zjednoduší se získávání zahraničních cestovních pasů, pak jistě mnohý náš krajan přijede navštívit své známé z válečné doby v našem kraji. Pojedete-li někdy od Varšavy přes Kovel—Rovno nebo z Prahy přes Lvov—Brody—Dubno do Kijeva, bývalého střediska volyňských Čechů, upoutá Vaši pozornost veliké nádraží města Zdolbunova, kde musíte vystoupiti. Nežli se podrobíte celní a pasové prohlídce, abyste mohli přesednouti již do ruského vlaku, který Vás již bez přesedání zaveze do Ruska a později zase zpátky, dejte si zavazadla na nádraží uschovati a zajděte si na několik hodin k prohlídce a návštěvě Zdolbunova.

Jste-li z daleka, budete mile překvapen, že již dle tabulek označujících číslo domu, a jejich majitele poznáte, že v celém středu města nejména každý druhý dům je majetkem Čecha. A všimnete-li si firem obchodů a řemeslníků, přesvědčíte se i z toho, že ve Zdolbunově žije silná česká menšina. Zajděte do kteréhokoliv českého obchodu, všude s Vámi rádi a správnou češtinou pohovoří, a budete-li potřebovati snad rady, tedy Vám i poradí.

Jste-li rolníkem, řemeslníkem nebo obchodníkem, podívejte se také na nádražní skladiště a rampy. Uvidíte, že zdolbunovské nádraží má ohromný význam při vývozu i dovozu zboží z Ruska a do Ruska, neboť zde hlavní celní úrad zboží odbavuje. Zde se denně až 250 vagonů zboží z Ruska překládá do polských vagonů, při čemž nalézá obživu mnoho úředníků i dělníků.

Uvidíte také mnoho zboží, které se vyváží do Ruska, zejména hospodářské stroje. Jsou ponejvíce německé, rakouské nebo i české výroby. Často zde bývá viděti československé vagony a ten český nápis na vagonech připadá Vám zde jako pozdrav.

Když jste si učinili částečnou představu o tom, že Zdolbunov jako pohraniční překládací stanice má pro polský i český vývoz na východ důležitý význam, řeknete si: „Je dobře, že právě zde ve Zdolbunově jsou také Češi a že jest jich hodně, neboť mohou jako krajané jednou našim krajanům svědomitě poraditi až se mezistátní obchod více rozvine a až se zde budou budovati transitní sklady."

Po prohlídce města zajděte si do některého českého hostince na osvěžení, třebas do restaurace „Českého klubu", jež je blízko nákladního nádraží na rohu veliké továrny na cement, dnes nečinné. Budete tam dobře obsloužen jídlem z české kuchyně. A později, až se budete vraceti opět na nádraží, přijde Vám maně na mysl otázka: „Proč zde v Zdolbunově, kde žije tolik Čechů, mají pouze soukromou českou školu a proč ji musí vydržovati spolek ‚Česká Beseda'." Odpověď na tuto otázku najdete v příštím čísle našeho časopisu.

Č. B.

Herecká družina našich dětí.

Ze Zdolbunova. V neděli dne 15. dubna, v prvý den velikonočních svátků, jsme se pěkně a mile pobavili. Dítky „Soukromé české školy České Besedy ve Zdolbunově" za vedení svého řídícího učitele p. Ant. Masopusta sehrály na jevišti Polského Domu zase jedno zdařilé divadelní představení. Účinkující vidíme nahoře na obrázku.

Tentokrát byla provedena dětská veselohra o šesti jednáních „Dvě Maričky" „složená podle Říhovy pohádky dětmi „Domu Dětství na Krnsku" a vydaná Dorostovým odborem Československého Červeného Kříže v Praze. Hra předvádí dvě dívenky, jedna je princeznou a druhá dcerou: ševce. První je prchlivá marnivá a lakotná, druhá je hodná, pracovitá a štědrá. Poustevník Rýbrcoul, k němuž se každá z nich dle své povahy zachovala, provede dočasnou záměnu obou dívek a dosáhne toho, že lakomou princeznu Maričku vychoval švec — z počátku

potěhem — v dívku hodnou, a Maričce ševcovic dostalo se za její dobrosrdečnost odměny tím, že po celý rok byla u krále a považována za princeznu.

Hra byla provedena velmi zdařile a účinkující hráli bezvadně, což svědčí o veliké a pečlivé práci s jejím nastudovaním. Masky psů a kozla, zhotovené panem řídícím ,se velmi líbily.

Je to již několikáté představení, jímž nás děti naší soukromé české školy pobavily. Čistý výtěžek každého představení je věnován dalšímu vydržování Soukromé české školy České Besedy ve Zdolbunové a je proto tím radostnější, že naši krajané projevili hojnou návštěvou svou přízeň naší škole i jejím dětem.

Celkový příjem tohoto dětského divadla byl 519.40 zł., vydání 204.60 zł., takže zůstává ve prospěch školy čistý zisk 314.80 zł.

K další práci a snahám přeje dítkám i panu řídícímu učiteli plného zdaru.

Č. B.

Ze Starého Teremna.

Kroužek divadelních ochotníků ve Starém Teremně sehrál 12. února t. r. v sále p. J. Tomaševského obraz z venkovského života v pěti jednáních „Furiant". Kus byl sehrán velmi pěkně, ačkoli značná část účinkujících vystupovala teorve podruhé na prknech, která představují svět. Opravňují tím očekávání, že budou z nich brzy dobří a spolehliví ochotníci. Sl. Marta Vokráčková sehrála důležitou úlohu bláznivé Kačeny, již dovedla podat velmi životně. Zmínky zasluhují staří ochotníci pp. J. Damašek, L. Liška, K. Kučera a J. Čepek z Nového Teremna. Jejich společnou zásluhou bylo obecenstvo upoutáno tak, že mnohým draly se slzy do očí. Čistý výtěžek byl částkou 25 zł. věnován Matici Školské v Lucku. Mohl býti větší, kdyby nebylo nepředvídaných vydání za dekorace. Všem návštěvníkům, hercům a hudebníkům, kteří přispěli svým uměním a nezištnou prací i všem ostatním, kteří přispěli k zdárnému výsledku srdečně děkuji a volám: Jen dál! Práce a pravda vítězí!

Známý přítel.

VARŠAVSKÁ HLÍDKA.

Československá Beseda ve Varšavě.

Československá Beseda ve Varšavě založena byla již řadu let před válkou. Počátky její třeba spatřovati v Československém čtenářském spolku, vzniklém ve Varšavě v sedmdesátých letech XIX. století. Hned od počátku její činnosti spojovali se v ní čeští a slovenští krajané v jeden celek. Slovenský živel byl v ní vždy velmi významným činitelem po stránce početnosti i práce. Velmi živou činnost projevila Beseda varšavská v době válečné, zejména když byl jejím předsedou varšavský Slovák J. Orszagh, kdy zorganisovala výborně fungující pomoc pro Čechoslováky v Rusku a súčastnila se velmi vydatně všech politických akcí československého odboje v Rusku. Ke konci války činnost Besedy po rozptýlení jejího členstva do všech úhlů světa ustala, než její bývalí členové jako Husák, Syrový a j. stali se vynikajícími činiteli československé zahraniční revoluce a dostalo se jim později významného poslání i v osvobozeném československém státě.

Nová organisace Československé Besedy byla pak provedena až v létě 1923 a prvním předsedou obnoveného spolku zvolen byl prof. dr Boh. Vydra, který plní funkci předsednickou ve varšavské Besedě až do dnes. Počet členstva sice událostmi válečnými a změnou zeměpisné konstelace evropské značně se snížil, než varšavská Beseda s chutí a věrna jsouc starým tradicím pustila se do nové práce, snad vděčnější a programovější než před válkou. Majetek bývalé Besedy byl za války úplně zničen, bylo třeba budovat skoro vše od počátku. Za tím účelem zřízena byla vlastními silami Besedy za přispění osvětových činitelů československých a z darů některých jednotlivců bohatá knihovna pro členstvo Besedy, obsahující po několika stech knih českých i slovenských, jíž rádi používají i varšavští polští přátelé myšlenky spolupráce polsko-československé. Upravena byla i finanční stránka Besedy, zakoupen dosti obsáhlý besední inventář k rozmanitým podnikům spolkovým — Beseda má svoje rekvisity divadelní, dosti bohatou knihovničku dramatickou atd—. Podniky spolkové jsou rozmanitého rázu, zpravidla však osvětového a podpůrného. Největší újmou činnosti besední je nedostatek vhodné spolkové místnosti, jíž se Besedě dosud nepodařilo nalézti, čímž spolkový život značně trpí. Než jest naděje, že i tato otázka bude v krátce uspokojivě rozřešena a že se pak spolková činnost bude moci úspěšněji rozvíjeti. Tam založena by byla i besední čítárna, pro niž Beseda dostává již některé časopisy. Pomýšlí se též na otevření doplňovacích kursů pro děti českého a slovenského původu, což podporováno je příslušnými československými i polskými činiteli.

Styk Československé Besedy Varšavské s rodnou zemí je nejrozmanitějšího rázu. Varšavští Čechoslováci rádi při každé příležitosti zajíždějí do vlasti. Skoro žádná výprava z Československa nedá si ujíti příležitost, aby se nesetkala se zdejší čs kolonií. Z významnějších návštěv československých, které varšavskými krajany byly zvlášť srdečně vítány, třeba vzpomenouti příjezdu československého zahraničního ministra d-ra Eduarda Beneše v dubnu 1925 do Varšavy a uvítání předsedy Československé Národní Rady poslance A. Prokůpka v letě téhož roku v čele československé delegace na varšavský rolnický sjezd. Rovněž se všemi krajanskými organisacemi v Polsku udržuje Beseda čilý a přátelský styk.

Zmíníme se o podnicích besedních za správní rok 1927 — 28. Tradičním zvykem súčastnila se Beseda oslavy 28. října 1927 na československém vyslanectví ve Varšävě, kde přijata byla československým vyslancem ve Varšavě dr. V. Girsou a jeho vzácnou chotí, kteří vždy a všude pamatují na Besedu, a se vzácným pochopením obětavě podporují její akce. V měsíci listopadu za obětavé účasti některých dam uchystány byly pro členstvo vepřové hody s taneční zábavou. V prosinci uspořádána byla mikulášská nadílka pro děti, k níž četní krajané přispěli bohatými dary, a mikulášská zábava pro dospělé. V únoru 1928 uspořádána byla maškarní merenda. V březnu oslaveny narozeniny presidenta T. G. M asaryka slavnostní akademií s přednáškou red. Fingera a s uměleckým programem za účasti četných vzácných hostí. V měsíci dubnu sehráno pro děti loutkové divadlo a uchystána taneční zábava pro dospělé. Vedle toho výbor Besedy súčastnil se representačně všech československých zájezdů do Varšavy, členové Besedy hojně navštěvovali podniky československých umělců ve Varšavě, rádi poslouchajíce českou nebo slovenskou produkci hudební, zpěvní, dramatickou a pod.

Výbor spolku za správní rok 1927 — 28 tvoří tito členové: předseda dr. B. Vydra, místopředseda J. Burián, jednatel K. Benák, členové výboru: C. Lehrová, J. Hamplová, V. Heřman, J. Janík, F. Koláček. V Besedě organisováno je asi 150 členů z řad varšavských Čechů a Slováků. Celá varšavská kolonie československá je ovšem početnější.

Některé československé kulturní podniky ve Varšavě.

Koncem měsíce března zavítal do Varšavy dramaturg Vinohradského divadla a známý umělecký kritik český **J. Kodíček.** Pozval ho varšavský spolek pro šíře-

ní polského umění v cizině **k proslovení přednášky o význačných směrech v československém životě divadelním.** Dramaturg Kodíček přednesl svou přednášku v místnostech zmíněného polského spolku před četně shromážděnými odborníky z řad divadelních a zmínil se zejména o zásluhách dvou vynikajících divadelních theoretiků i praktiků českých, Jar. Kvapila a K. H. Hilara, kteří modernímu československému divadlu hlavně vtiskli svou individualitu a zavedli je na cesty světové. Přednáška tato vzbudila mezi posluchači velikou pozornost a bude otištěna ve varšavském časopisu „Droga". Při této návštěvě promluvil dramaturg Kodíček také ve varšavském Polsko-československém spolku **o významu české kultury**, kde zejména charakterisoval kulturní hodnoty, které vnesl do československého života president T. G. Masaryk. Svaz dramatických spisovatelů varšavských uspořádal na počest Kodíčkovu oběd. při němž manifestováno bylo pro blízkou kulturní spolupráci polsko-československou.

V polovici měsíce dubna konán byl ve varšavské Filharmonii významný **koncert dvou vynikajících československých hudebních umělců. dirigenta české Filharmonie dra J. Krupky a prof. Jana Heřmana.** Program koncertu byl z tvorby předních českých skladatelů Suka, Dvořáka a Smetany, při čemž dr Krupka dirigoval hudební sbor varšavské Filharmonie a prof. Heřman zahrál některé skladby na pianě. Hudební kritika varšavská vyslovila se o tomto koncertu velmi pochlebně a hudební kruhy varšavské uvítaly československé umělce velice srdečně. Při této příležitosti konán byl na československém vyslanectví ve Varšavě společenský čaj, který navštívili nejvýznamnější representanti varšavského hudebního i uměleckého života. Prof. Heřman zde zahrál několik českých skladeb na klavíru, Suka, Jiráka, Nováka a Smetanu.

Před velikonocemi zavítala do Varšavy veliká **výprava českých osvětových pracovníků z Ostravska**, čítající 115 osob, jež uvítána byla městskou radou varšavskou a osvětovými institucemi varšavskými. Tato výprava za evého pobytu ve Varšavě shlédla osvětová zařízení varšavská a na další své cestě zavítala též do Poznaně, kdež se jí dostalo rovněž srdečného uvítání. Odtud vrátila se do Československa. — Do Varšavy zavítala rovněž před několika týdny na své cestě po Polsku **výprava čskoslovenských chemiků** a byla přijata samým presidentem republiky I. Mościckim.

Ve varšavském divadle Elizeum hraje židovská divadelní společnost „Trupa Wileńska" překlad známé hry českého spisovatele F. Langra „Periferie" která oběhla s úspěchem již celou Evropu. I ve varšavském divadle těší se hra značné přízni obecenstva i kritiky. Hru provede i některé polské divadlo.

KRONIKA. Některé dámy z československé kolonie varšavské hodlají v květnu uspořádati pod protektorátem Besedy **dobročinný koncerť** za účasti uměleckých sil československých i polských. — Upozorňujeme znovu, **že knihovna Besedy** (Złota 4) otevřena je v prvém a třetím čtvrtku v měsíci od 7—8 hod. večer. Členové Besedy, kteří delší dobu neodevzdali půjčených knih, žádají se snažně, aby tak učinili co nejdříve, aby knihovna mohla býti do valné hromady uvedena do pořádku. — **Valná hromada Besedy** konati se bude v měsíci červnu. — V druhé polovici května **přijede do Varšavy předseda sociální péče města Prahy a ředitel ústřední sociální pojišťovny dr Petr Zenkl,** známý rovněž jako osvědčený menšinový pracovník. Na požádání města Varšavy uspořádá veřejnou přednášku o sociální péči pražské s diapositivy. Nepocnybujeme, že i naši krajané hojně této přednášky se súčastní.

ZELOVSKÁ HLÍDKA.

Největší českou osadou v Polsku je po Volyni Zelov. Založen byl r. 1802. Zakladatelé byli z českých osad Čermína, Tábora, Bedřichova Hradce a Petrova Hradce v Pruském Slezsku, v kraji Opolském a Sycovském. Osady tyto, stejně jako osady Husinec a Poděbrady u Střelína, byly založeny po annexi Slezska pruským králem Bedřichem. Ten hleděl totiž dostati do Slezska pracovité české rodiny nekatolické ,aby pozvedly zemědělství v této zemi. Protože nekatolíci v Čechách i za doby Marie Terezie s náboženstvím svým skrývati se musili, použili rádi vyzvání Bedřichova a značný počet jich se vystěhoval do Slezska, když Bedřich jim zaručil, že na věčné časy ponecháni budou při své národnosti.

Když na počátku 19. století část později ruského Polska krátkou dobu náležela k Prusku, vystěhovalo se z prve uvedených čtyř českých osad několik rodin a zakoupilo velkostatek Zelov nedaleko města Lasku. Půda, kterou koupili, byla písčitá, z největší části, lesem porostlá. Neúmorné píli jejich podařilo se půdu vzdělati tak, že hospodářství jejich značně vynikala nad hospodařením obyvatelstva domácího, jež pak od Čechů mnohému pokroku se naučilo. Čechové nebyli jen rolníky, nýbrž i tkalci, a pracovitostí domohli se v novém domově slušné existence, což bylo příčinou, že ze Slezska nové a nové rodiny do Zelova se stěhovaly. Dnes svou rozlehlostí činí Zelov dojem malého městečka. R. 1876 měl dle Šembery 2.800 obyvatel a příslušelo k němu ještě asi 1.200 Čechů z osad okolních jež sluly Zelůvek, Požděnice, Josefatov, Ignácov, Veronika, Český Les, Bujny, Faustinov a Kučov. Nová statistika odhaduje počet Čechů v těchto osadách přes 5000.

O několik let později než Zelov založen byl Kučov podobným způsobem na pozemcích bývalého velkostatku Kučova úrodnější krajině asi 30 verst od Zelova. Dnes bydlí v Kučově asi 440 krajanů. Jsou to evangelíci reformovaného vyznání a vystavěli si r. 1896 za pomoci celé evangelické církve v království Polském malý kostelík. Kněze však nemají. Občas dojíždí k nim farář ze Zelova.

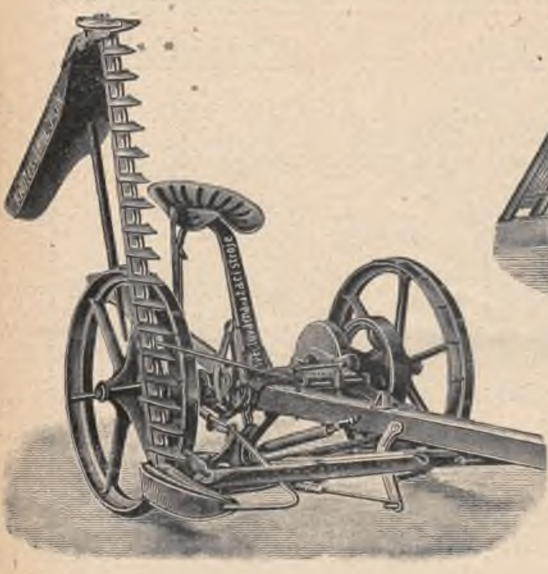
Listárna redakce.

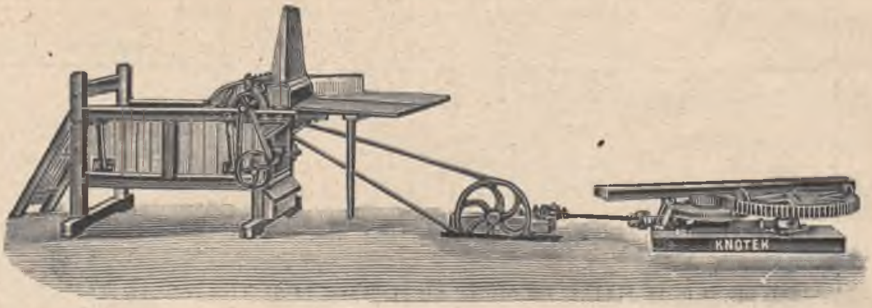
Vydání prvního čísla „Buditele" muselo překonávati veliké technické obtíže. Je pochopitelno, že tiskárny v Polsku nejsou zařízeny na vydávání českých časopisů. Prosíme proto své čtenáře, aby omluvili i tiskové chyby i jiné nedostatky listu. Obsah listu budeme neustále zdokonalovati. V hospodářeké rubrice budeme přinášeti také zprávy cenové, rubriku politických informací rozšíříme. Spoléháme na spolupráci všech krajanů v Polsku a žádáme je, aby nám sdělili svá přání k obsahu listu. Dopisy adresujte: Redakce „Buditele", Łuck, Jagiellońska 16.

Zodpovědný redaktor: **Josef Welk,** Łuck, Jagiellońska 16. Majitel: Vydavatelské družstvo. Vydavatel: Drukarnia „Rola", Jana Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11.

Předplatné: na půl roku 5.20 zł., na čtvrt roku 2.80 zł. Do ciziny: na půl roku 7 zł., na čtvrt roku 3.75 zł.

Ceny oznámení: celá strana 120 zł., půl strany 70 zł., čtvrt strany 40 zł., osmina str. 25 zł. Šekový učet P. K. O. Łuck 80.890.

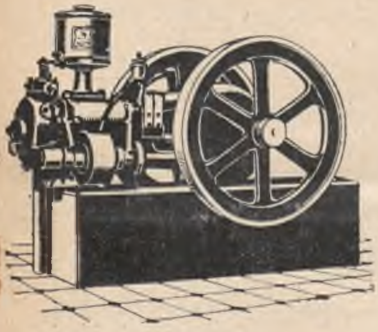

TOVÁRNÍ SKLADY

HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ

R. JOZEF a SPOL.,

ZDOLBUNÓW, na Wołyniu
ULICE KOSTELNÍ, ČÍS. 4.
(Vlastní dům).

Telegramy: **JOZEFSPOL, ZDOLBUNÓW,**
TELEFON Čís. 17.

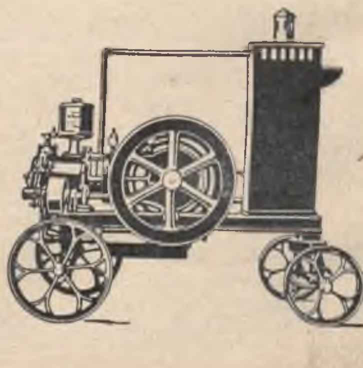
Jakožto GENERÁLNÍ ZÁSTUPCI nejstarších specielních československých továren, nabízíme a dodáváme s plnou tovární zárukou, levně a za výhodných platebních podmínek, ku dodání z našich velkých továrních skladů v Zdolbunově:
nejlepší originální hospodářské stroje a nářadí, chmelařské potřeby, jakož i motory a stroje pro mlýny.

Upozorňujeme, že následkem včasného zásobení skladu, dodáváme i letošního roku nejlepší ORIGINÁL KNOTEK a spol., žací stroje obilní i travní, jakož i jiné stroje, pokud zásoba stačí za mírné ceny, takové, jaké platily před zdražením cla:

Originální stroje obdržíte u nás s plnou tovární zárukou, proto varujte se padělků, často Vám různými nesvědomitými agenty vnucovaných!

SOUČÁSTI STROJŮ VŽDY NA SKLADĚ.

Drukarnia „Rola", J. Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11